

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBĖS INVESTICIJŲ ADMINISTRAVIMO“
PROJEKTO TAP-20-1969(2)**

2020-11-25 Nr. NV-3197

Vilnius

Projekto teikėjas – Finansų ministerija

Projekto tikslas – sukurti bendrą nacionalinę valdymo ir kontrolės sistemą visoms 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) investicijoms administruoti. Teikiamu nutarimo projektu taip pat siekiama pakeisti esamą ES fondų administravimo sistemą ir nustatyti naują 2021–2027 metų ES investicijų valdymo ir kontrolės sistemą.

Dabartinė situacija:

Nutarimo projektu siūloma nacionalinė valdymo ir kontrolės sistema, kurios visi finansavimo šaltiniai turėtų kiek įmanoma vienodą ir paprastą institucinę sistemą (po vieną vadovaujančiąją instituciją, administruojančiąją instituciją ir audito instituciją), ir persiorientuojama nuo pavienių ir smulkių projektų prie didesnių projektų grupių (skėtinių projektų), kuriais kompleksiskai siekiama to paties tikslo. Toks investicijų valdymo ir kontrolės modelis, anot rengėjų, sudarytų sąlygas mažiau dėmesio skirti administraciniais patikrinimams, o daugiau leistų koncentruotis į projektų išvystymą, rezultatą ir siekiamą pokytį.

2021–2027 metų ES investicijų laikotarpis prasideda nuo 2021 m. sausio 1 d., todėl siekiant, kad Lietuva kuo greičiau galėtų gauti 2021–2027 metų ES investicijas, būtina nustatyti ES investicijų administravimo valdymo ir kontrolės sistemą. Kitų finansavimo šaltinių valdymo ir kontrolės sistemų dalyviai ir jų funkcijos bus nustatomi pagal poreikį papildant šį nutarimą.

Nutarimu siūloma nustatyti, kad 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau – Investicijų programa) vadovaujančiąja institucija ir audito institucija paskiriama Finansų ministerija, o investicijų programos tarpinėmis institucijomis paskiriamos Vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) ir viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA).

Taip pat nustatoma, kad, nekeičiant esamų Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2021–2027 metų strateginio plano ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemų, šių programų vadovaujančiąja ir audito institucija paskiriama Žemės ūkio ministerija, o tarpine institucija – Nacionalinė mokėjimų agentūra.

Taip pat nustatoma, kad, nekeičiant dabartinės 2021–2027 metų materialinio nepritekliaus mažinimo programos Lietuvoje valdymo ir kontrolės sistemos, vadovaujančiosios ir tarpinės institucijos funkcijos atitinkamai priskiriamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Europos socialinio fondo agentūrai.

Pažymėtina, kad, teikiamu nutarimo projektu siūlomi esminiai ES investicijų programos valdymo ir kontrolės sistemos pakeitimai, lyginant su 2014–2020 m.:

- 1) paskiriama vadovaujančioji ir tik dvi tarpinės institucijos – Vidaus reikalų ministerija, išskirtinai veikloms, susijusioms su bendruomenės inicijuota vietos plėtra, ir CPVA, jai pavedant vykdyti visas su projektų administravimu susijusias funkcijas, nenumatant kitų agentūrų, iki šiol dalyvavusių ES fondų projektų administravime, vaidmens.
- 2) atsisakoma Valstybės kontrolės kaip Investicijų programos audito institucijos, audito institucijos funkciją priskiriant Finansų ministerijai.

Rengėjų teigimu, taip pertvarkius Investicijų programos valdymo ir kontrolės sistemą, būtų ne tik sumažinta administracinė našta projektų vykdytojams bet ir sutaupyta administracinių išlaidų: dėl administravimo procedūrų suvienodinimo ir supaprastinimo metinė administracinė našta projektų vykdytojams turėtų sumažėti 15 proc.; sumažinus administracinę naštą, per 2021–2027 m. finansavimo laikotarpį galėtų būti sutaupyta apie 37,9 mln. Eur. Taip pat, masto ekonomija leistų sutaupyti 23,5 mln. Eur techninės paramos lėšų.

Projekto esmė:

Paskirti:

1. 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos vadovaujančiąja institucija ir Investicijų programos audito institucija – Finansų ministeriją, Investicijų programos tarpinėmis institucijomis – Vidaus reikalų ministeriją ir Centrinę projektų valdymo agentūrą.

2. 2021–2027 metų materialinio nepritekliaus mažinimo programos Lietuvoje vadovaujančiąja institucija – Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, Europos socialinio fondo agentūrą – tarpine institucija.
3. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2021–2027 metų strateginio plano ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų veiksmų programos vadovaujančiąja institucija – Žemės ūkio ministeriją, Nacionalinę mokėjimo agentūrą – tarpine institucija.

Derinimas – teikiamas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadas patikslintas projektas.

Anksčiau teiktos pastabos: Aplinkos, Energetikos, Ekonomikos ir inovacijų, Kultūros, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto, Teisingumo ministerijos. Pagrindinės ministerijų pastabos yra susijusios su ministerijų, kaip tarpinių institucijų vaidmens naikinimu ir agentūrų vaidmens valdymo ir kontrolės sistemoje naikinimu. Taip pat daug pastabų pateikta dėl nutarimo sąsajų su naujai rengiama Strateginio planavimo metodika bei pasiūlyta nutarimą svarstyti tik priėmus Strateginio planavimo metodiką. Į ministerijų pastabas neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

- ❶ Valstybės kontrolė. Valstybės kontrolės pastaba susijusi su jos, kaip Audito institucijos, funkcijos perdavimu Finansų ministerijai. Pagrindiniai Valstybės kontrolės motyvai prieš tokį sprendimą grindžiami nuogastavimais dėl nepakankamos Finansų ministerijos kompetencijos, susiformavusio pasitikėjimo tarp Audito institucijos ir Europos Komisijos griovimu, bei rizika, kad galimos neigiamos finansinės pasekmės visai šaliai nariai, tuo atveju, jei Europos Komisija išreikštų nepasitikėjimą naująja Audito institucija.
- ❶ Europos Komisija. Savo rašte, adresuotame Finansų ministerijai, Europos Komisijos Regioninės politikos direktoratas paprašė pateikti aiškias valdymo ir kontrolės sistemos keitimo priežastis, pagrindimą, kokie bus pasiekti tikslai ir kokios gautos naudos. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad, vadovaujantis EK reglamentais, šaliai narei iš esmės keičiant valdymo ir kontrolės sistemą turės būti atlikti sistemos auditai. Be kita ko, Europos Komisija savo rašte pastebėjo, kad, atsižvelgiant į per daugelį metų susiformavusį abipusį pasitikėjimą, ji labai palaiko nuoseklumą, dėl Valstybės kontrolės, kaip Audito institucijos, funkcijos išsaugojimo.
- ❶ Nutarimo projektą svarstant 2020-11-17 tarpinstituciniame pasitarime, pastabas dėl nutarimo projekto esmės išsakė Švietimo, sporto ir mokslo, Ekonomikos ir inovacijų, Socialinės apsaugos ir darbo bei Kultūros ministerija.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė